

Pakokauhu, paniikki ja taistelustressi - taistelun pysyvät haasteet

Suomen Sotilassosiologisen Seuran ja Suomen Sotilaspsykologisen seuran
seminaari 8.3.2016
Jarkko Kosonen (toim.)

Pertti Salminen · Reuven Gal · Matti Ponteva
Ville Kivimäki · Antti-Jussi Ämmälä · Eero Pyötsiä
Katri Pynnöniemi · Petteri Simola

Pakokauhu, paniikki ja taistelustressi - taistelun pysyvät haasteet

Suomen Sotilassosiologisen Seuran ja Suomen Sotilaspsykologisen seuran
seminaari 8.3.2016

Jarkko Kosonen (toim.)

Twitterissä
#taistelustressi
#sotilassosiolog
#sotilassosiologia

Suomen Sotilassosiologinen Seura r.y.
Finlands Militärsociologiska Sällskap r.f. Military
Sociological Society of Finland (MISSOF)

www.sotilassosiologia.fi
www.facebook.com/sotilassosiologia
twitter.com/sotilassosiolog #sotilassosiologia
Kannen kuva: SA-kuva

Lukijalle

Suomen Sotilassosiologinen Seura ry ja Suomen Sotilaspsykologinen Seura ry toteuttivat yhteistoiminnassa Pakokauhu, paniikki ja taistelustressi – taistelun pysyvät haasteet –seminaarin. Seminaari järjestettiin Katajanokan kasinolla tiistaina 8.3.2016. Seminaarissa tarkasteltiin sodankuvan muutoksia ja haasteita yksilöiden ja ryhmien näkökulmista. Seminaarin tavoitteena oli välittää tietoa aihepiiristä kiinnostuneille ja osoittaa tunnustusta suomalaiselle sotilaspsykologiselle ja sotilassosiologiselle tutkimukselle sekä aiheiden parissa toimineiden seurojen työlle.

Kenraalimajuri Pertti Salminen ja sotilassosiologisen seuran puheenjohtaja, eversti Vesa Nissinen totesivat seminaarin avaussanoissaan tilaisuuden kiinnittyvän historiaan. Sotilaspsykologisen seuran alkuvaiheet on koettu Katajanokan kasinolla yli 70 vuotta sitten. Jatkosodan aikana tehdyt toimenpiteet ja sen jälkeen harrasteseurojen virittämä keskustelu ovat tuottaneet tulosta. Nykyisin käyttäytymistieteellisten ilmiöiden ymmärtäminen ja niiden huomioiminen on tullut luonnolliseksi osaksi Puolustusvoimien toimintaa.

Seminaarin ensimmäinen osa keskittyi taistelustressi-ilmiön historialliseen taustaan suomalaisessa sotilaspsykiatriassa ja tutkimuksessa. Käsitteenmäärittelystä vastasi lääkintäeversti (evp), LT Matti Ponteva. FT Ville Kivimäki kiinnitti taistelustressin ja paniikki-ilmiön jatkosodan rintamakokemuksiin ja rintamatutkimuksen havaintoihin. Puolustusvoimien psykiatriylilääkäri, LL Antti-Jussi Ämmälän kommenttipuheenvuoro yhdisti käsitteet suomalaisen sotilaspsykiatrian tähän päivään.

Englanninkielisen, osuuden teemana oli sodankuvan, taistelun ja taistelukentän muutokset. Keskustelu siirrettiin sotahistoriasta nykypäivään ja tulevaisuuden sodankäyntiin. Puolustusvoimien operaatiopäällikkö, kenraalimajuri Eero Pyötsiän alustuksessa tarkasteltiin hybridisodan vaikuttavuutta yhteiskuntaan ja sen eri toimijoihin. YTT Katri Pynnöniemi tarkasteli esityksessään Venäjän hallintoa ja sen osallisuutta käynnissä oleviin konflikteihin. PsT Petteri Simola kuvasi case-esimerkkien kautta, miten paniikki voi muodostua ja levitä sosiaalisessa mediassa.

Seminaarin pääesiintyjä eversti (evp), FT Reuven Gal yhdisti käydyn keskustelun sodankäynnin muutokseen ja nykyaikaiseen taistelukenttään, yksittäisen sotilaan ja sotilassosiologian kautta tarkasteltuna. Hän totesi, että ihminen on säilynyt muuttumattomana, mutta sodankäynti on muuttunut merkittävästi. Vahva ja karismaattinen johtaja voi vaikuttaa sekä sotilasjoukon että kansan sosiaaliseen resilienssiin sodan aikana. Puheenvuorossaan hän esitti seuralle aloitteen eritasoisten sosiaalisten verkostojen, joustavuuden ja modernin sodankäynnin tutkimuksen käynnistämisestä.

Seminaarin esitysaineistot on koottu tähän julkaisuun.

Esitämme lämpimät kiitoksemme seminaarin rahoittajille Maanpuolustuksen kannatussäätiölle ja Kaatuneiden muistosäätiölle.

SISÄLLYS

Lukijalle

I Osa Käsitteiden määrittelyä

Lääkev (res.), LT Matti Ponteva, Käsitteiden määrittelyä

FT Ville Kivimäki, Paniikki-ilmiot kannaksella 1944

Psykiatr.yl, LL Antti-Jussi Ämmälä, Paniikki - Näkökulmia paniikkiin yksilön ja ryhmän näkökulmista

II Osa Hybridisota ja informaatiovaikuttaminen

MGEN Eero Pyötsiä, Hybrid Warfare

PhD Katri Pynnöniemi, Russia's hybrid regime in the crisis mode

PdD Petteri Simola, Social Media - Case Study

COL (ret), PhD Reuven Gal, The Change of Warfare

OHJELMA

14.00 Seminaarin avaus	KENRM, VTT Pertti Salminen EV, KT Vesa Nissinen
Käsitteiden määrittelyä	LÄÄK-EV (evp), LKT Matti Ponteva
Rintamatutkimus 1944	FT Ville Kivimäki
Kommenttipuheenvuoro	Psykiatrian ylilääk, LL Antti-Jussi Ämmälä
15.00 Suomen Sotilassosiologisen Seuran historiikin julkaiseminen Kahvitarjoilu ja tauko	
15.40 Session II	
Hybrid Warfare	MGEN, CHIEF OF OPERATIONS Eero Pyötsiä
Russia's hybrid regime	PhD Katri Pynnöniemi
Social Media, Case Study	PhD Petteri Simola
The Change of Warfare	COL (ret), PhD Reuven Gal
Discussion	MGEN (ret), PhD Pertti Salminen COL, PhD Vesa Nissinen

Twitter: [#taistelustressi](#) [#sotilassosiologia](#) [#sotilassosiolog](#)

I OSA
**KÄSITTEIDEN
MÄÄRITTELYÄ**

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ

Lääk-ev, LKT Matti Ponteva

Tämän päivän seminaarin aika, paikka ja aihe perustuvat siihen, että 8.3.1946 31 psykologiaa harrastavaa kaaderi- ja reserviupseeria perusti tässä rakennuksessa Katajanokan upseerikerhon psykologisen harrastuspiirin. Kokouksen koollekutsuja ja harrastuspiirin puheenjohtajaksi valittu FT Kai von Fieandt oli jo jatkosodan aikana tutkinut sotilasjoukkojen toimintaan liittyneitä psykologisia kysymyksiä. Sodan jälkeen käydyissä keskusteluissa oli todettu tarpeelliseksi perustaa seura tai harrastuspiiri, jonka kokouksissa käsiteltäisiin sekä sotilaskoulutukseen että muuhun sotilaspsykologiaan liittyviä kysymyksiä. Nykypäivänä tässä yhteydessä olisi varmasti mainittu myös sotilassosiologia, mutta tämä tieteenala oli vielä varsin uusi ja psykologia kuvasi ehkä parhaiten tuolloin koettua ongelmakenttää. Perustavan kokouksen esitelmöitsijänä toimi kapteeni Erkki Mielonen, jonka aiheena oli ”Pakokauhun psykologia”. Historiallisesti tätä harrastuspiiriä voidaan pitää sekä v. 1948 perustetun Suomen Sotilaspsykologisen Seuran että v. 1993 perustetun Suomen Sotilassosiologisen Seuran edeltäjänä.

Paniikki

Paniikki-termin normaali suomenkielinen vastine on pakokauhu. Vaikka näissä käsitteissä voitaneen joskus havaita hiuksenhienoja eroja, ei niitä ole tarpeellista lähteä nyt selvittämään. Elokuun alussa 1944 IV AK:n joukkojen johtajille tehdyssä kyselyssä käytettiin termiä paniikki, joten käsitteen sisältö on ollut ilmeisesti selvä kyselyyn vastanneille upseereille samoin kuin tästä myöhemmin käydyin keskustelun osallistujille.

Paniikki-sanaa on ajan mittaan käytetty useissa merkityksissä kuvaamaan tietynlaista toimintaa ja tuntemuksia sekä joukon että yksilön tasolla. Lääketieteessä käsite ”paniikkihäiriö” on Suomessa v. 1987 alkaen tarkoittanut yksinomaan yksittäisen henkilön mielenterveydellistä häiriötä, joten tämä käsite on syytä pitää erillään puhuttaessa joukkokäyttäytymisen muodoista.

Paniikki lienee käytännössä helpointa yleisesti määritellä hallitsemattomaksi käyttäytymiseksi erityistilanteissa. Sodassa hengenvaarallinen taistelutilanne on aina tällainen.

Joukkokäyttäytymisen muotona paniikilla on mm. seuraavia ominaisuuksia:

- sillä tarkoitetaan useimmiten joukkopakoa
- paniikin voi aiheuttaa tilanne, jossa koetaan olevan välitön, vakava hengenvaara
- tämä äkillinen vaaratilanne aiheuttaa normaalisti pelon tunteen, jonka hallinnan edellytykset
voivat vaihdella paljon yksilöstä toiseen
- paniikkikäyttäytyminen voi olla helposti tarttuvaa
- paniikki on erotettava hallitusta pakenemisestä
- paniikki voi syntyä myös tiiviiksi ahtautuneessa joukossa sellaisessa tilanteessa, jossa suoranainen vaaratilanne ei ole sen ensisijainen aiheuttaja (esim. Mekka 2015)

Paniikissa olleen joukon hajaantuessa sitä voi seurata yksilötason stressireaktioita.

Yksilön paniikkihäiriö

Häiriö on kuvattu ensin tautiluokituksissa ICD-9 sekä DSM-III ja sittemmin niiden seuraajissa, Suomessa vuodesta 1987 alkaen.

Häiriötä voidaan lyhyesti luonnehtia:

- olennainen piirre ovat toistuvat vaikeat ahdistuskohtaukset, jotka eivät rajoitu mihinkään erityistilanteeseen tai sellaisten vaarallisuuteen taikka rasittavuuteen (häiriön nimen synonyymi on kohtauksittainen ahdistus)
- kohtaukset eivät ole ennustettavissa
- kohtaukset ovat lyhytkestoisia ja oireet tyypillisiä ahdistuneisuusoireita
- diagnoosi edellyttää useiden kohtausten esiintymistä noin kuukauden aikana
- pelkoa aiheuttavassa tilanteessa paniikkikohtaus luokitellaan tautiluokitusohjeen mukaan pelko- oireiseksi häiriöksi

Paniikkihäiriö ei siten sovellu kuvaamaan sotilaalle taistelukentällä todellisessa vaaratilanteessa syntynyttä psyykkistä reaktiota tai häiriötä.

Akuutti stressireaktio

Lyhennetty määritelmä WHO:n tautiluokituksen ICD-10 mukaan:

- ohimenevä, oireiltaan vaikea-asteinen häiriö, joka kehittyy oireettomalle henkilölle reaktiona poikkeukselliseen fyysiseen tai psyykkiseen stressiin
- oireet ovat lyhytkestoisia (enintään 2 vrk) ja riippuvat altistuksen kestoajasta
- keskeiset oireet ovat sekä fyysisiä että psyykkisiä ahdistuneisuusoireita, joihin voi liittyä dissosiativisia oireita (muistikuvien, tuntemusten ja liikkeiden tahdonalainen hallinta häiriintynyt), pakoreaktio tai päämäärätöntä harhailua
- diagnoosin ohjeistuksessa katsotaan, että taisteluväsymys luokitellaan sisältyväksi tähän diagnoosiin

Akuutin stressireaktion oirekuvaus sopii siten yksittäishäiriön ohella myös tilanteeseen, jossa joukon paniikin päätyttyä sen jäsenillä esiintyy ASR:n tyypillisiä oireita.

Taistelustressireaktion erityispiirteitä

Sotilaiden ASR:lle ei ole yleisesti käytettyä erityisnimeä, mutta sitä voidaan hyvin kutsua taistelustressireaktioksi. Lievämuotoisena se on niin yleinen, että itse olen pyrkinyt erottelemaan tavallisen eli normaalina pidettävän ja vaikean eli häiriönä pidettävän taistelustressireaktion.

Kannaksen taisteluissa kesällä 1944 varsinaisten paniikkitilanteiden jälkeen harhailleilla sotilailla on ilmeisesti useimmiten ollut ASR, joka on nähtävästi kestänyt pitempään kuin WHO:n määritelmässä tarkoitetaan. Tältä osin vertailukohta voisi hyvinkin olla USA:n psykiatriyhdistyksen laatimassa DSM-5:ssä määritelty akuutti stressihäiriö (ASD), jonka esiintymisajankohta on 3-28 vuorokautta traumaattisen tapahtuman jälkeen ja jossa selvemmin painotetaan dissosiativisia, mielialaan liittyviä sekä traumaperäistä stressihäiriötä (PTSD) ennakoivia oireita.

Käyttäytymiseen taistelutilanteessa voi kuulua piirteitä, jotka eivät sinänsä kuulu diagnosoitavaan stressireaktioon, kuten:

- ennakoiva hakeutuminen vaarattomampiin tehtäviin yleensä tekosyiden nojalla
- pakoon lähtemistä helpottavat valmistelut
- ns hiippailu eri muodoissaan
- varsinainen karkuruus
- hallittu pakeneminen ylivoimaisessa tilanteessa
- hajonneeseen joukkoon kuuluneen sotilaan eksyminen tai tehoton oman joukon etsiminen

Sekä ASR että ASD voivat johtaa tai olla johtamatta PTSD:hen, joka traumaattisten tapahtumien jälkeen on pääasiallinen psyykkisen toimintakyvyn pitempiaikaisen laskun aiheuttaja. Sen ydinoireet, stressitapahtuman pakonomainen mieleen palaaminen, välttämiskäyttäytyminen ja autonomisen hermoston ylivireys tulevat esiin vähitellen; autonomisen hermoston oireet voivat olla suoraan jatkoa ASR:lle.

MATTI PONTEVA 8.3.2016

KÄSITTEIDEN

MÄÄRITTELYÄ

The image shows two soldiers in full combat gear, including helmets and camouflage uniforms, in a wooded area. The soldier on the right is holding a camera with a lens cap removed. A tag attached to the camera reads 'DIRTY MISSILE' and '8009-908-22-05'. The soldier on the left is looking towards the camera. The background is a dense forest with trees and branches.

PANIIKKI

YKSILÖN PANIIKKIHÄIRIÖ

AKUUTTI STRESSIREAKTIO

TAISTELUSTRESSIREAKTIO

PANIIKKI-ILMIÖT KANNAKSELLE 1944

Suomen Sotilassosiologinen Seura 8.3.2016

FT Ville Kivimäki

Tampereen yliopisto

UPSEERIKYSELY NS. JOUKKOILMIÖISTÄ, ELOKUU 1944 (KA, T 9776/1, IV AKE):

- Päämajan sotilaspsykologisen työryhmän (von Fieandt) toteuttama lomakekysely IV Armeijakunnan upseereille
- Tarkoitus koota tuoretta tutkimusaineistoa jatkokäyttöön
- Vain omakohtaisia kokemuksia, ei kuulopuheita – vastaukset ilman nimeä ja sotilasarvoa
- Erotettava toisistaan ”hiippailu” ja varsinainen paniikki ja keskityttävä vastauksissa vain jälkimmäiseen

Saap. 8.8.77 5 kpl

I. Kysymyssarja
vetäytymisvaiheen aikana esiintyneistä joukkoilmiöistä.

1. Missä eri muodoissa olette nähnyt paniikin ilmenneen? Selostakaa muutama kuvaavin tapaus!

Valkeuseen tunteeseen 9-10.6. lauantai iltainen paikkoihin 3 + keuhkosen oireiden kovaa tykistä väkivallan ja samanaikaisesti ilma pönnähtämisen vuoksi. Tst keuhkosen kovaa pommitusta aineiden tullaan käyttökeuhkoston polyn vuoksi. Tst on osittain paikka useita mielen vakausta mukanaan muuttelin. Tst on pimeyden (pöly ja savu) vuoksi oli näitä vuorokauden tunteita. Kun nämä mielen saapivat huoltoelimen korkeudelle syntyi oireita vakaan kive pakkaus ja paikkoihin edellä tulleiden paikkoihin ja kukaan johtajista oireita oireita on pimeyden kivi on talossa. Kivillä ja autolla oireita jatkettiin tarkkailuun aistien vain saajien yli pimeyden. Oireita tulleissa johtajissa mielen oli myös oireita kaulanmiehenä useita kesse vakauteen oireita mutta mitä enemmän mies väijä vetäytymisen aikana se on rauhallisuuksin he tui. Tst on oireiden oireita monet väijävat oireita ja saaja peikoissa.

2. Mitkä tekijät (ps.vaunut, tyk.keskitys, lentokoneet, kauhu- hahut j.n.e.) kokemustenne mukaan ovat erikoisesti aiheuttaneet paniikkia? Mainitkaa ne tärkeysjärjestyksessä!
- tykistökeskitys joka rikkinä kaikki rauhallisuus- tunteita ja teki asiat kylläkin oireita
- lentokoneet (huomios ja hetimitä pommitus)
- ps.vaunut
- huone vakauteen ehdottomasti ylläpitämättä tykistön, keuhkosen ja ps. vaunujen kyllä.

3. Millä tavoin paniikin ensimmäiset oireet havaintojenne mukaan ilmenivät?

Tst. kukaan pohjalla meidän miehen väijä- see huoltoelimen. Mielen vakauteen ja jatkettiin ja lähtivät jatkettiin vuorokauden, ryssi, ps. vaunua, huoltoelimen helposti nopeasti jatkettiin tulleista väkivallasta ja vetäytyivät helposti tulla mukanaan. Tst jatkettiin helposti jatkettiin samoin saapivat ja jatkettiin muutkin vaun- hahut aivan alustamukseen asti.

4. Mitä tehokkaiksi osoittautuneita keinoja olette itse käyttäneet tai nähneet toisten käyttäneen paniikin rajoittamiseksi tai torjumiseksi? Mitä mieltä olette aseenkäytön tehokkuudesta ja onko Teillä kokemuksia siitä?

Ps. vaunujen ilmestyessä aineiden eteen n. 100 m. päältä ei kukaan alkoi monet mielen kylläkin ja oireita kylläkin. Tst on. nousi pölyä ylös maantien asiat Tst jatkettiin vaunujen tullaan, tullaan kylläkin ja saivat rauhallisesti mitään ne maantien tullaan kylläkin kylläkin. Mielen kylläkin sitten rauhallisuuksin koko ajan. Tst kylläkin on mielestäni kylläkin.

5. Mitä mieltä olette ja onko Teillä kokemuksia alipäälystön (ryhm.joht., varajoukk.joht.) mahdollisuuksista ja edellytyksistä (pätevyydestä, arvovalasta j.n.e.) toimia paniikki-tilaista vastaan?

Varajoukk.johtajalla on varuuskäyttö. Ryhmäjohtaja on siksi paljon mielen. Tst on tullaan vain kylläkin, on mielen arvovalasta, on mahdollisuus vakauteen paikkoihin. Tst. kylläkin 4.

II. Mainitkaa 5 tekijää, jotka mielestänne haitallisin- simmin vaikuttavat mielen mielialaan tällä hetkellä! (huom. tärkeysjärjestys!)

1. Yhteiskunnan kylläkin tullaan rauhallisuuksin ja
2. Tst on tullaan kylläkin kylläkin.
3. Yhteiskunnan oireita, mielen vakauteen.
4. Tst on tullaan kylläkin kylläkin.
5. Tst on tullaan kylläkin kylläkin.

Jk.osaston peiteluku: 2710
Virka-asemanne: Patl.kom.
(patl.kom., kompp.pääll., joukk.joht.)

"Kysymyssarja vetäytymisvaiheen aikana esiintyneistä joukkoilmiöistä"

UPSEERIKYSELYN VASTAAJAT (n):

	Patl.kom	K.pääll	J.joht	Muu	Ei tiet.	n
10. D	5	9	21	0	0	35
3. D	5	7	19	2	0	33
18. D	6	7	17	2	1	33
Ps.D	5	7	15	2	0	29
4. D	5	7	19	3	0	34
6. D	4	5	14	0	0	23
muu	1	1	1	0	2	5
n	31	43	106	9	3	192

Muu yksikkö = Erillinen Pataljoona 6 tai ei tietoa

HAVAINNOT PANIIKISTA (n):

	Kyllä	Rajatapaus	Ei	Ei vast.	n
10. D	31	3	1	0	35
3. D	22	3	8	0	33
18. D	26	3	3	1	33
Ps.D	25	4	0	0	29
4. D	19	4	11	0	34
6. D	5	2	14	2	23
muu	3	0	0	2	5
n	131	19	37	5	192
%	68,2	9,9	19,3	2,6	100,0

PANIIKIN AIHEUTTAJAT (skaalattu):

	Ps.vaunut	Huhut ym.	Tykistö	Lentok.	Muu
10. D	100	68	72	68	19
3. D	68	81	100	64	31
18. D	76	85	100	99	11
Ps.D	85	70	100	59	21
4. D	83	100	41	64	21
6. D	67	72	65	100	7
muu	100	100	89	58	26
Kaikki	100	97	96	88	23

Divisioonan eniten paniikkipisteitä saanut tekijä = 100, muut skaalattu tähän

LUOTTAMUSPULA PANIIKIN SYYNÄ

- Jatkuva pelko sivustojen pettämisestä; ensimmäiset hiippailijat käynnistivät paniikin
- Tiedonkulun ongelmat ja epäluottamus omiin johtajiin; paniikin tarttuminen reserveihin ja huoltokolonnaan
- Sotilaiden häpeän- ja kunniantunnon kääntyminen itseään vastaan: vihollisen voiman ylikorostaminen > uudet huhut
- Suomalaisen rintamakulttuurin (Pipping) kääntöpuoli?
- Toisaalta: paniikkitapausten ohimenevyys ja nopea laantuminen

VIIPURIN MENETYS 20.6.1944?

Looginen osa laajempaa tapahtumasarjaa,
poikkeuksellista vain mittakaava (3 patl. kerralla)

KYSYMYS ESIMIEHEN ASEENKÄYTÖSTÄ?

Ei tue käsitystä useista ampumistapauksista, mutta
mahdollisuus joihinkin yksittäistapauksiin säilyy

TORJUNTAVOITON EDELLYTYKSET?

IV Armeijakunta saapui pahoin kolhiintuneena mutta
yhä taistelukykyisenä VKT-asemaan

Esitelmän pohjana olevat tutkimustulokset on julkaistu artikkelissa:

”IV Armeijakunnan joukossa puhjenneet paniikki-ilmiot kesällä 1944”

Sotahistoriallinen Aikakauskirja 34 (2014), ss. 173–215.

Sotilaslääketieteen keskus

Paniikki

näkökulmia paniikkiin yksilön ja
ryhmän näkökulmista

Antti-Jussi Ämmälä psykiatriylilääkäri SOTLK

Puolustusvoimat

Försvarsmakten • The Finnish Defence Forces

Eroteltavia käsitteitä

- Paniikkireaktio
- Taistelustressi
- Traumaperäinen stressihäiriö

Paniikki

- Äkillinen, yllättävä reaktio, saavuttaa huippunsa minuuteissa
- Voimakas fysiologinen reaktio, sydämen sykkeeseen, hengitykseen, hikoiluun, lihastoimintaan, suolen ja rakon toimintaan
- Ajattelutoiminnan ja huomiokyvyn kapeutuminen
- Normatiivinen ilmiö

Normaalireaktio vs. Taistelustressireaktio

- Normaalisti lievänä oireita esiintyy lähes kaikilla
- Poikkeavaa silloin kun johtaa toimintakyvyn menetykseen ja vaaratilanteisiin
- 80-90% la kaikista mielenterveyden häiriöistä poikkeusoloissa on poikkeavia taistelustressireaktioita
- Jopa viidennes taisteluvahvuudesta voidaan hyvin koulutetussa armeijassa menettää tämän takia

Traumaattinen psyykkinen kriisi

(UHKAVAIHE)

TRAUMAATTINEN
TAPAHTUMA

SOKKIVAIHE

REAKTIOVAIHE

KÄSITTELYVAIHE

AKUUTTI
STRESSIHÄIRIÖ

TRAUMAPERÄINEN
STRESSIHÄIRIÖ (PTSD)

KROONINEN PTSD

Traumaperäinen stressireaktio PTSD

- Vakava mielenterveyden häiriö
- 1/3 paranee spontaanisti kokonaan, 1/3 osittain ja 1/3 kroonistuu
- Oireet alkavat usein myöhemmin tapahtuman jälkeen, viimeistään 6kk kuluessa tapahtumasta
- Pääasiallisina oireina, takauamat, painajaiset, muistikatkokset, ylivireys tai turtumus ja välttämiskäytös

Yksilön alttius paniikkiin I

- Paniikin biologiasta; yksilöllinen alttius
 - perusfysiologiassa
 - hermoverkoissa
 - Geenien ja ympäristön yhteisvaikutuksessa
- Paniikin psykologiasta; yksilöllinen alttius
 - ajatusmalleihin
 - tulkintoihin
 - reagointiin
- Yksilön ja ympäristön yhteisvaikutus

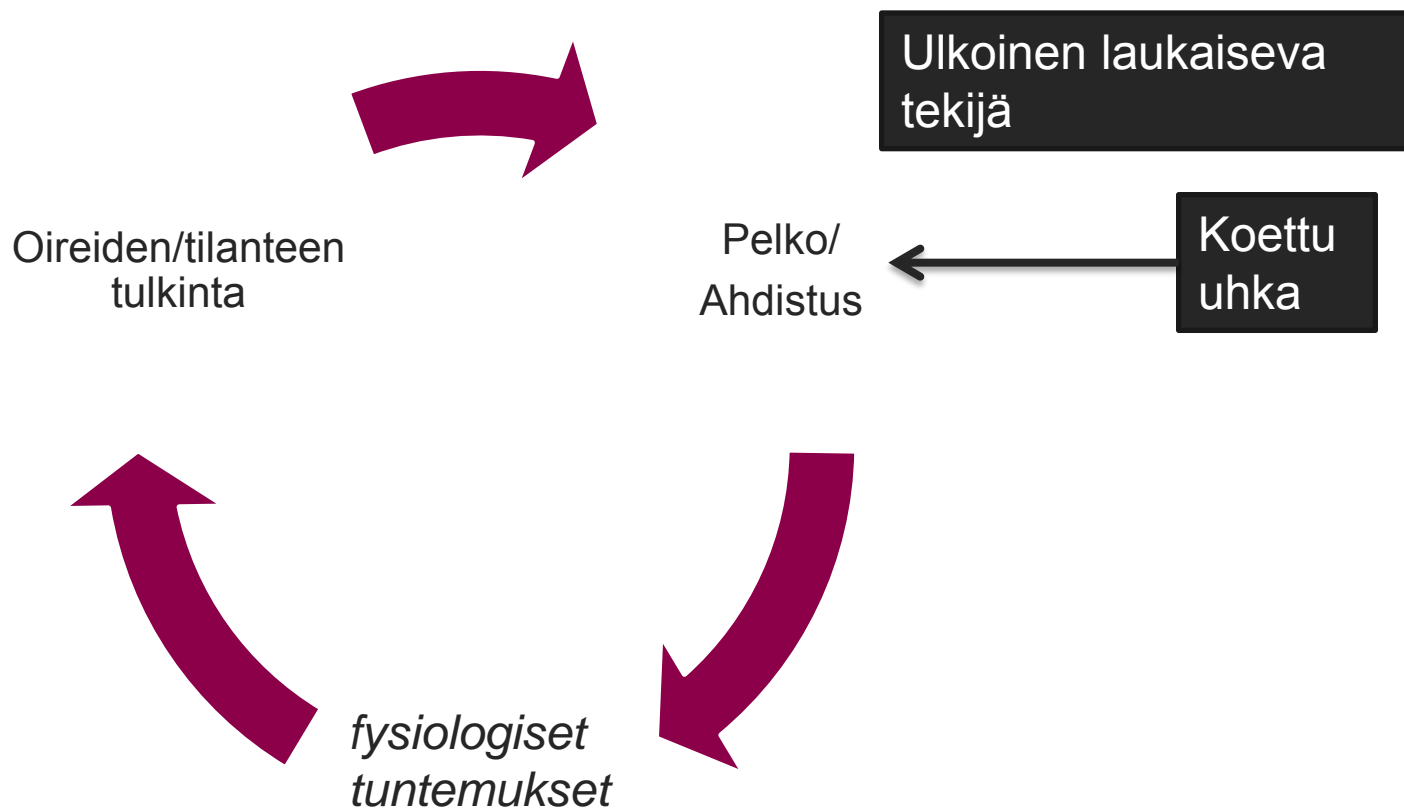
Paniikki syntyy

- yksilön tunne siitä, että hän on välittömässä hengenvaarassa, jonka voi välttää vain pakenemalla
- samanaikaisesti usko siihen, että pakotiet ovat sulkeutumassa
- Katastrofitulkinnat alkavat syntyä, ja huomiokyky kiinnittyy niitä tukeviin asioihin
- Usein laantuu itseksensä, harvoin kestää useaa tuntia

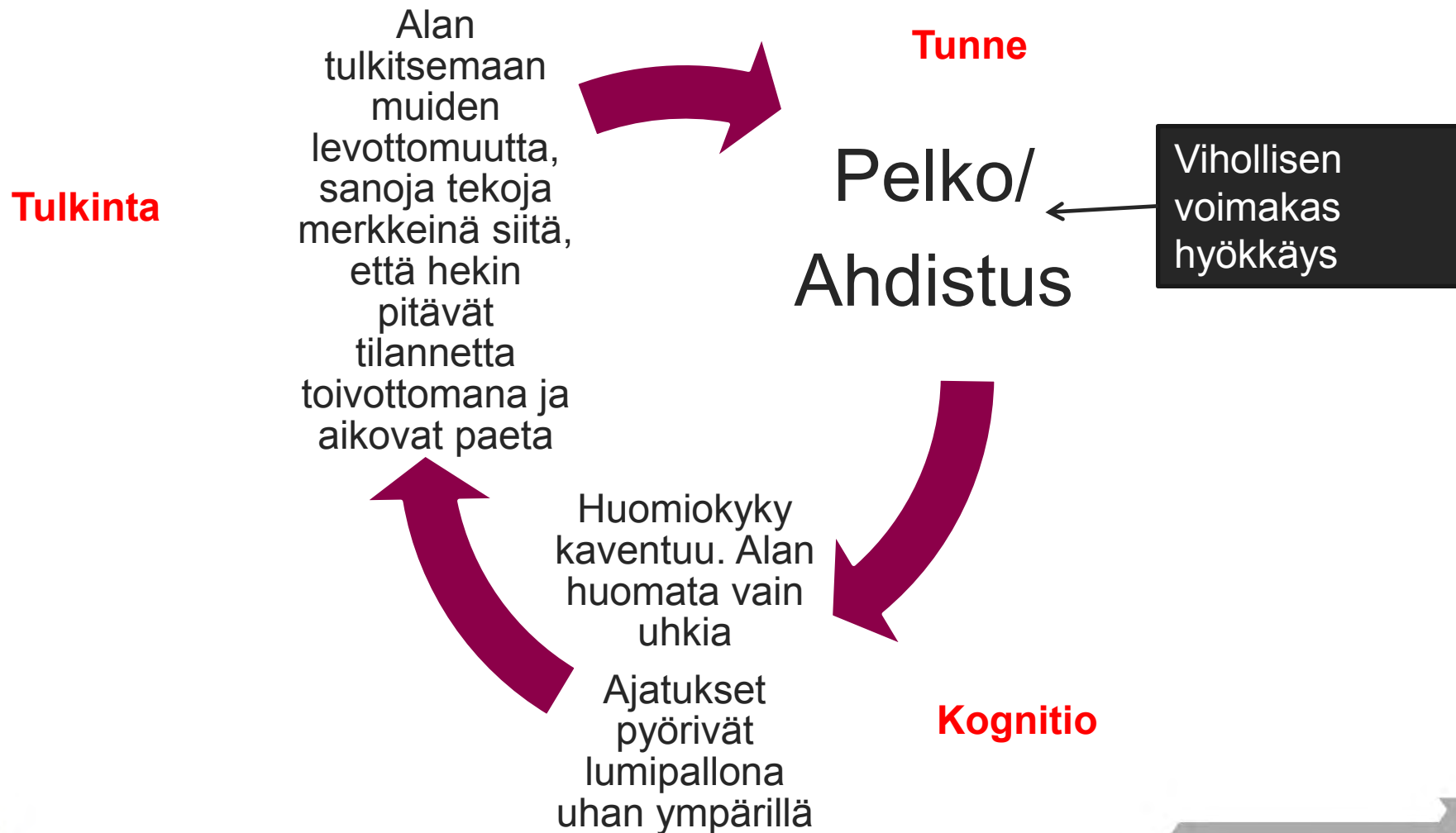

Clarkin kognitiivinen malli paniikista

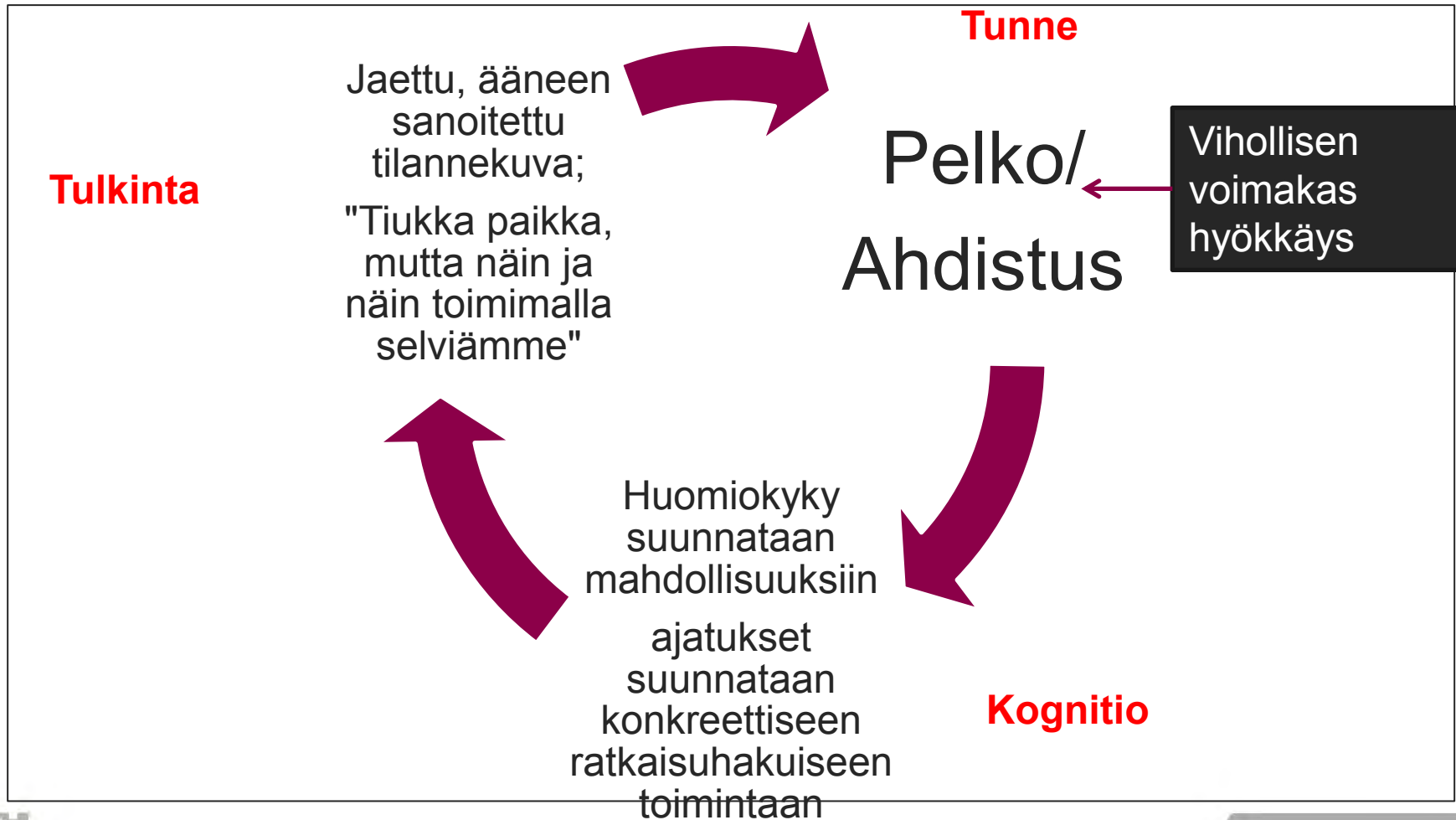

Esimerkki

Ratkaisu

Yhteenveto I

- Yksittäinen paniikkikohtaus on sangen tavallinen, myös poikkeusoloissa
- samaten taistelustressi on hyvin tavallinen, vakavuus vaihtelee
- Traumaperäinen stressihäiriö voi olla vakava muttei välttämätön myöhäisseuraus traumaattisista tilanteista

Yhteenveto II

- Joukkopaniikki voi olla harvinainen yleistynyt reaktio VÄLITTÖMÄÄN uhkaan
- On mahdollista että alkuvaiheen pakoreaktiota seuraa paon jatkaminen muista syistä
- Aktiivinen johtaminen omalla esimerkillä, huomion suuntaaminen ja sijaistoiminnot tarjoavat väylää eteenpäin

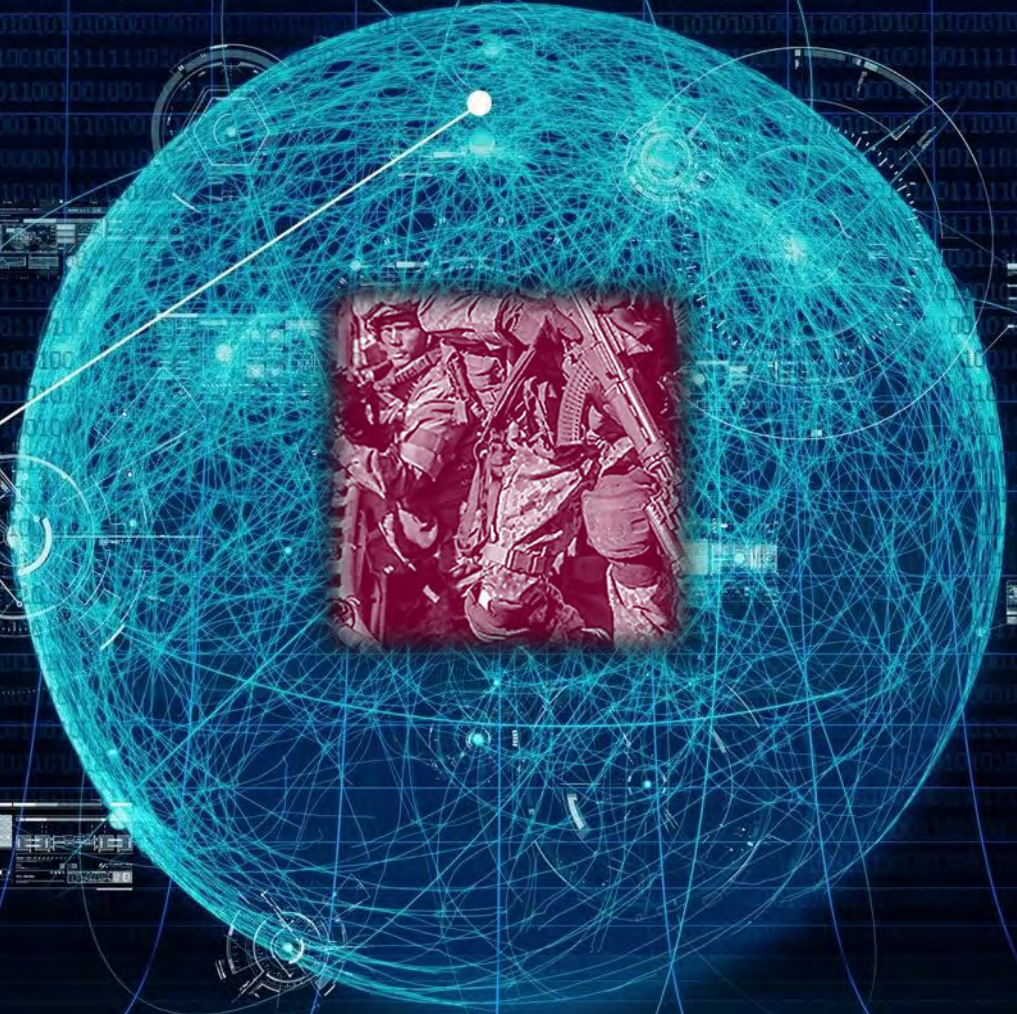

KIITOS!

II OSA
**HYBRIDISOTA JA
INFORMAATIOVAIKUTTAMINEN**

HYBRID WARFARE

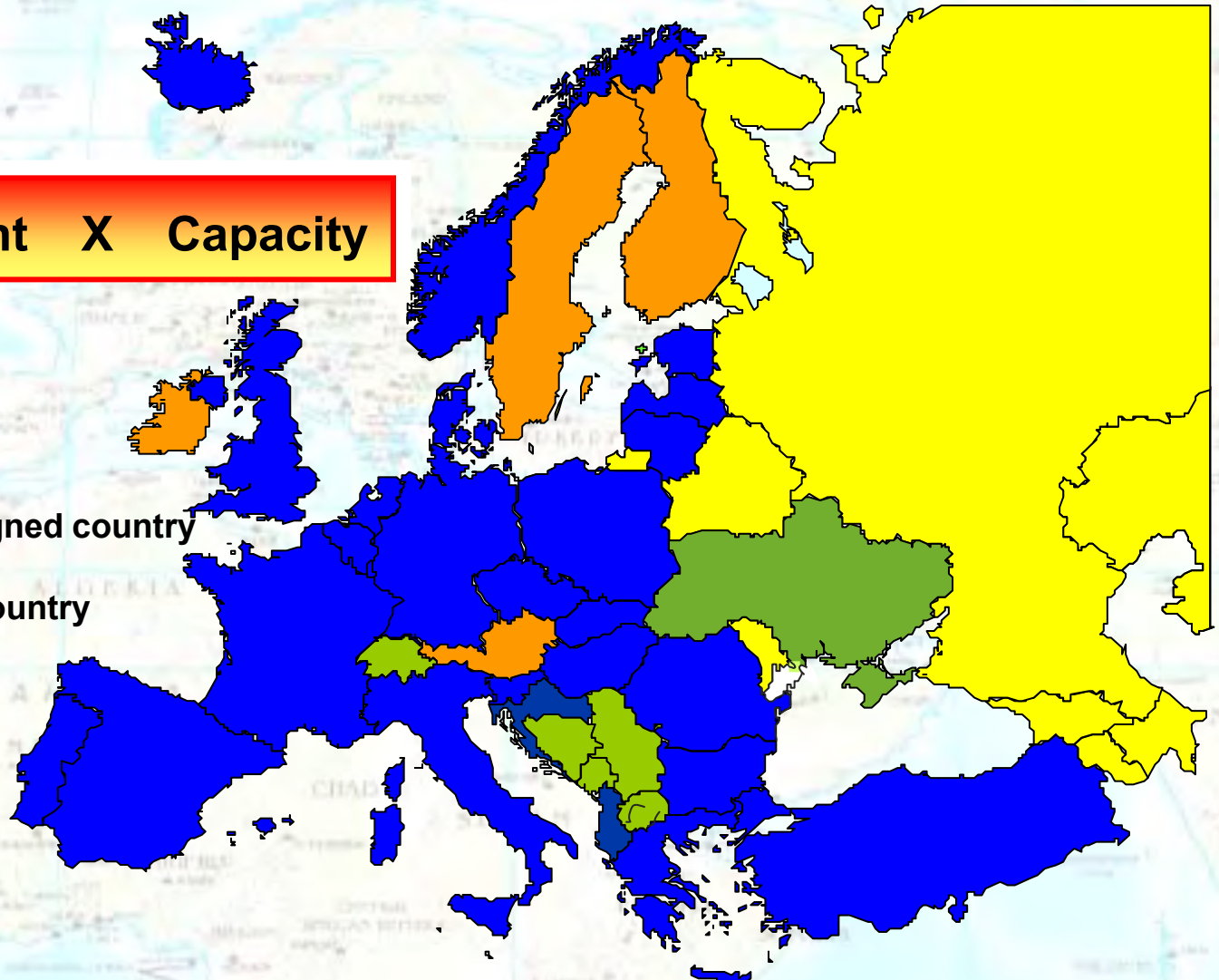
Puolustusvoimat

MGEN, CHIEF OF OPERATIONS **Eero Pyötsiä**

Geostrategic Situation in Europe

Threat = Intent X Capacity

- Blue** = Member of NATO
- Green** = Militarily non-aligned country
- Yellow** = Russia and CIS
- Orange** = EU, non-NATO country

EUROPEAN SECURITY

HYBRID CHALLENGE

15.1.2015 Ukraina, Donetsk
Kuva: Reuters

OFFENSIVE

MILITARY PRESSURE

POLITICAL PRESSURE

ECONOMICAL PRESSURE

DOMINATION

INTERNAL DISORDER

USE OF MILITARY POWER

SPECIAL FORCES

CYBER WARFARE

INFO WARFARE

DEFENSIVE

POLITICAL

SOCIAL

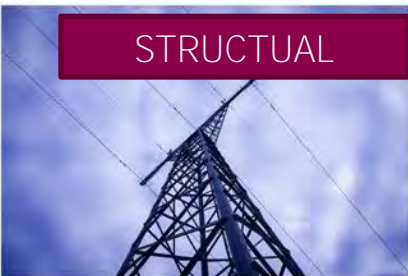
MILITARY

ECONOMICAL

STRUCTURAL

TECHNOLOGICAL

INDUSTRIAL

ECOLOGICAL

**COMPREHENSIVE
SECURITY**

READINESS

VALHA
2015

DEVELOPING FINNISH DEFENCE

SITUATIONAL AWARENESS

DECISION-MAKING

CONSCRIPTION

LEGISLATION

SMART
PEACETIME
CAPABILITIES

READINESS

FULL SPECTRUM
OPERATIONS

CO-OPERATION

COST-EFFECTIVENESS

SUFFICIENT RESERVE

THANK YOU

Russia's hybrid regime *in the crisis mode*

Dr. Katri Pynnöniemi

Senior Research Fellow

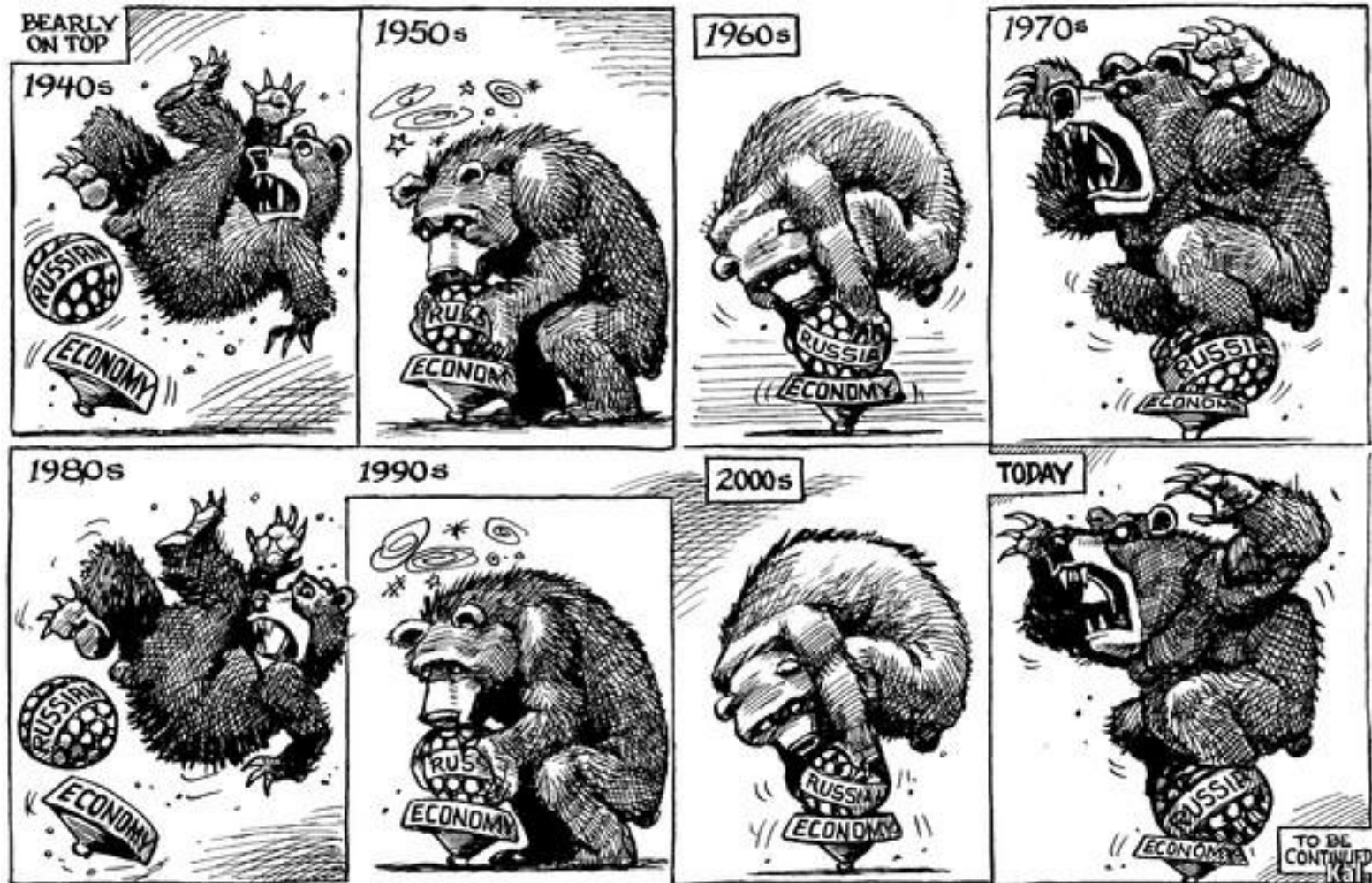
The Finnish Institute of International Affairs

8.3.2016

RUSSIA: a moment of awakening ...

Explanation of *systemic* vulnerability

An ecosystem of hybrid regime

1990': Bureaucrat + entrepreneur > shadow economy

Siloviki + mafia > Russia Inc.

2000': Siloviki + bureaucrat > vertical of power, *bespredel*

2010': monopolization of hybrid methods by siloviki group

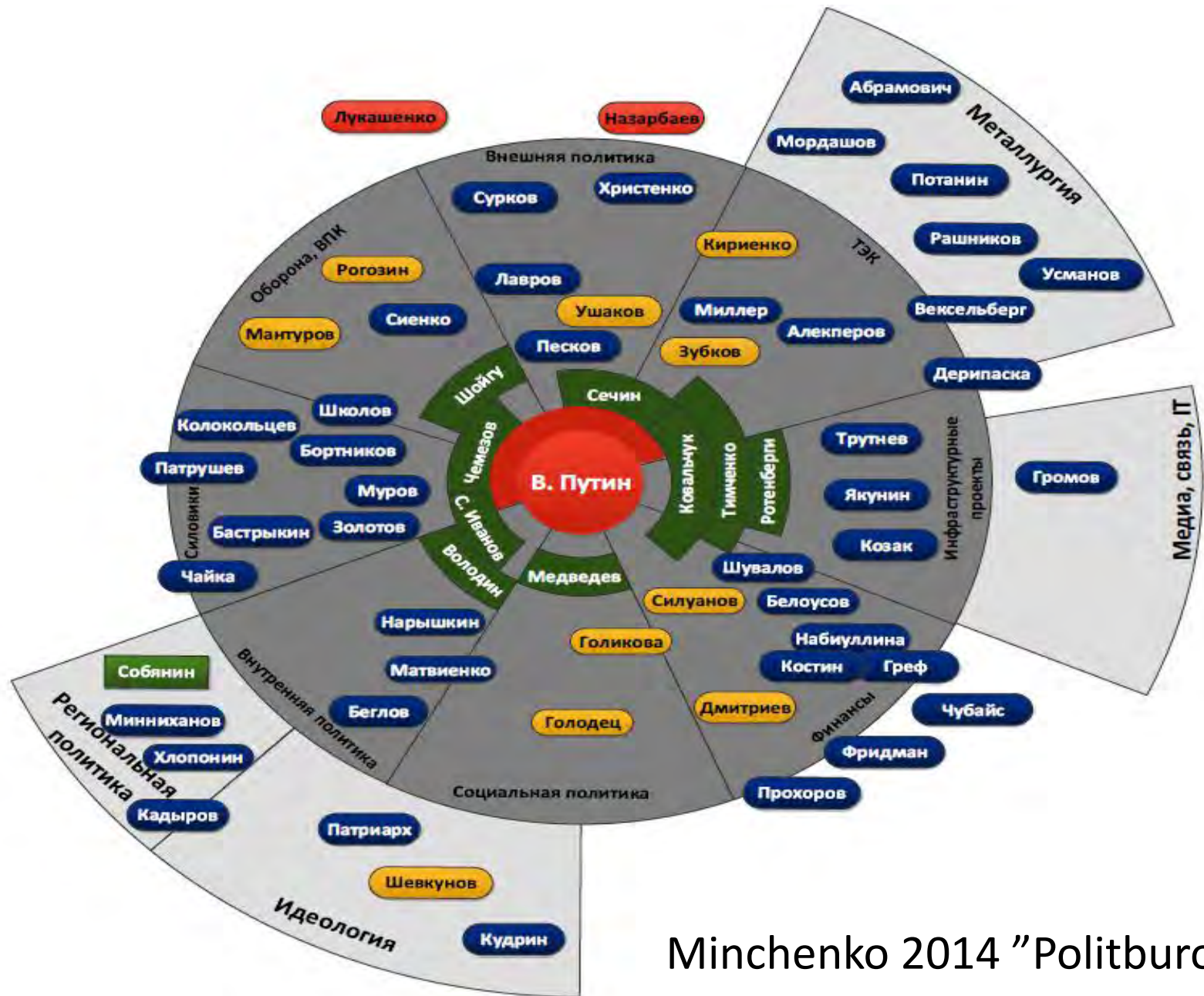
Key features of Russian politics

1. *hybrid* STRUCTURE

2. *contested* LEGITIMACY

3. *radical* CHANGE

Minchenko 2014 "Politburo 2.0"

Surviving the crisis

Thank you for attention!

katri.pynnoniemi@fiia.fi

KEEP CALM, DON'T PANIC

Panic
facebook
attack
hysteria
Information
Twitter
aggression
propaganda
worryes
Social
Stampede
Cyber
Fear
Moral
media
Army
leadership
Instagram
Anxiety
Security
Crisis
Blog
rumor
news
warfare
war
LinkedIn
conscript
despair
stress
military
Finland

Civil-
imacy
r of
intress

What is Panic

Panic is a sudden sensation of fear and anxiety which are so strong that they dominate or prevent reason and logical thinking, replacing it with overwhelming feelings of doom with an animalistic fight-or-flight reaction, or total immobility (freezing).

MASS PANIC AND MASS HYSTERIA

- Mass Panic can be seen as fear or panic that has been inflicted from few to large number of people
- Mass hysteria on the other hand consists of a large number of people being influenced by a feeling of panic to the point that they begin to experience physical symptoms.

MORAL PANIC

A moral panic may be defined as an episode, often triggered by alarming media stories and reinforced by reactive laws and public policy, of exaggerated or misdirected public concern, anxiety, fear, or anger over a perceived threat to social order.

Panic is a sudden sensation of fear and anxiety which are so strong that they dominate or prevent reason and logical thinking, replacing it with overwhelming feelings of doom with an animalistic fight-or-flight reaction, or total immobility (freezing).

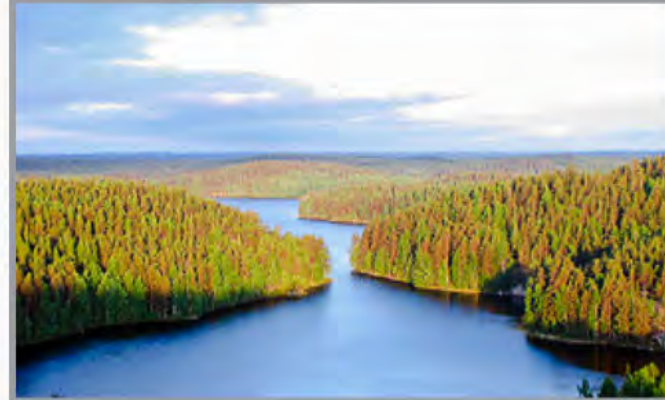
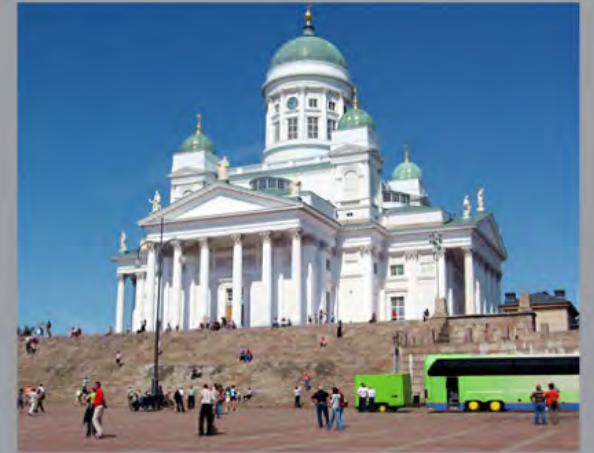

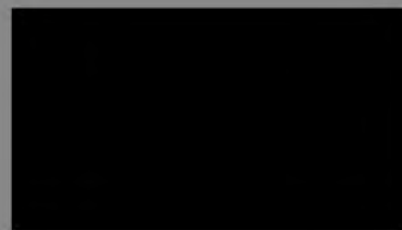

MASS PANIC AND MASS HYSTERIA

- Mass Panic can be seen as fear or panic that has been inflicted from few to large number of people
- Mass hysteria on the other hand consists of a large number of people being influenced by a feeling of panic to the point that they begin to experience physical symptoms.

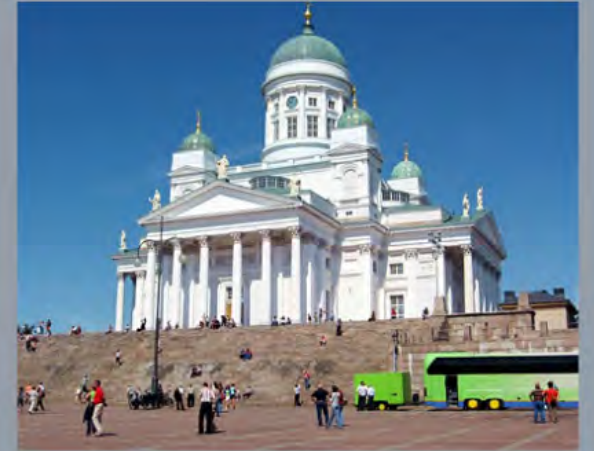

MORAL PANIC

A moral panic may be defined as an episode, often triggered by alarming media stories and reinforced by reactive laws and public policy, of exaggerated or misdirected public concern, anxiety, fear, or anger over a perceived threat to social order.

Soldiers of Odin

Soldiers of Odin

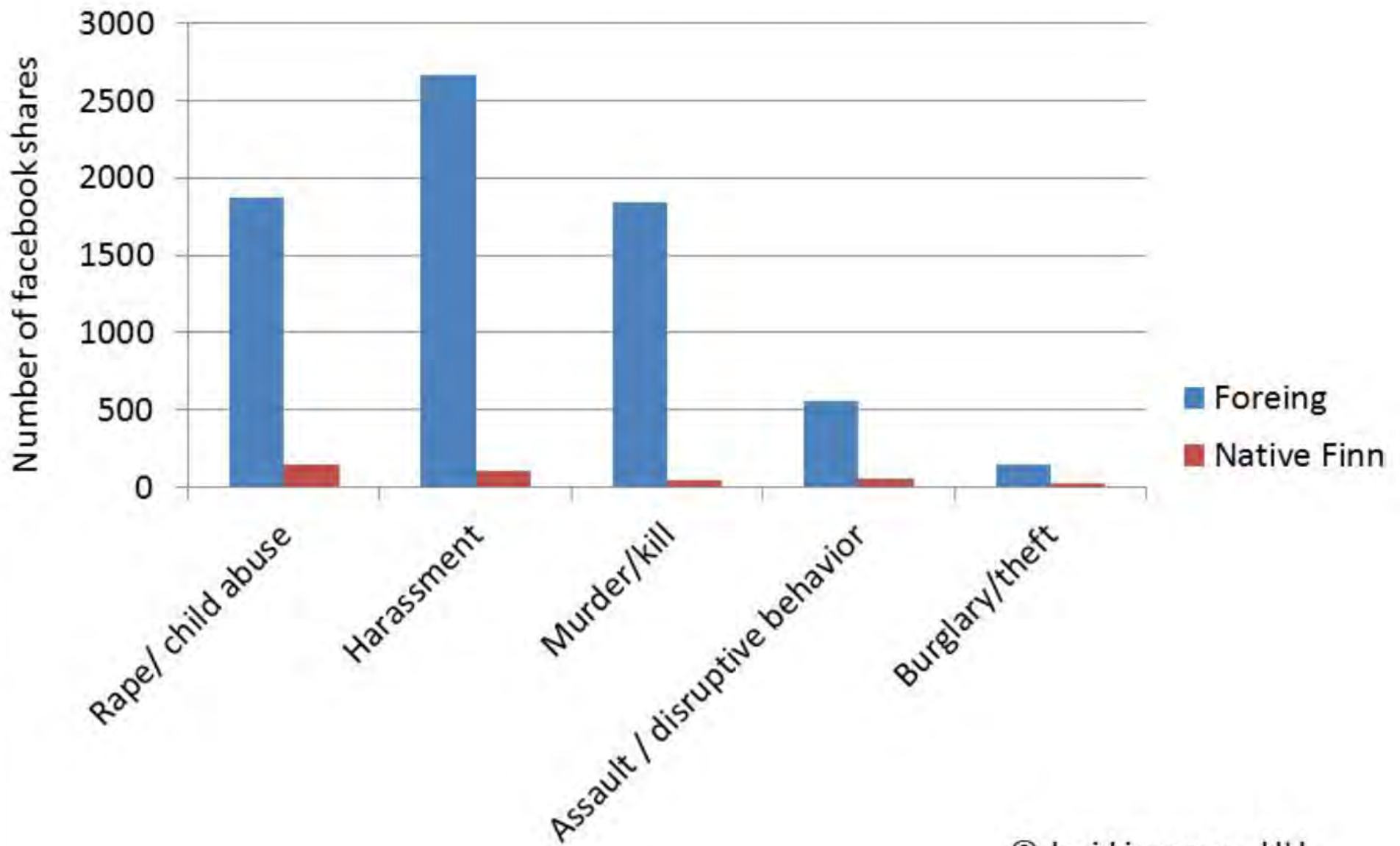
Soldiers of Odin

MIGRANTS

NOT WELCOME

MTV3 news shares of crimes made by native finns (n. 168) and foreigners (84) in Finland

Casualty Panic

“Casualty Panic”: Military Recruitment Models, Civil-Military Gap and Their Implications for the Legitimacy of Military Loss (U. Leber, 2010)

Casualty panic is form of moral panic where fear of casulties or real casulties are hindering societys intrsess to support military forces

Risk of Casualty panic is related to the distance between people and army

BLACKWATER

TRAIN AT YOUR OWN RISK!!!
WE ARE NOT RESPONSIBLE FOR ANY DAMAGE TO YOUR PROPERTY OR PERSONAL INJURY OR DEATH THAT MAY OCCUR WHILE TRAINING AT OUR FACILITY.

RANGE SAFETY RULES

1. A SAFETY OFFICER IS REQUIRED FOR ALL SHOOTING.
2. TREAT EVERY FIREARM AS IF LOADED.
3. NEVER POINT A FIREARM AT ANYTHING OTHER THAN THE TARGET THAT YOU DO NOT INTEND TO DESTROY. NEVER POINT A FIREARM IN A DIRECTION WHERE OTHERS ARE TRAINING OR WHERE THERE IS A RISK OF PERSONAL INJURY OR HARM TO PROPERTY.

17 12:21 PM

Photo: AP Sameer Najafizada

Casualty Panic

“Casualty Panic”: Military Recruitment Models, Civil-Military Gap and Their Implications for the Legitimacy of Military Loss (U. Leber, 2010)

Casualty panic is form of moral panic where fear of casulties or real casulties are hindering societys intrsess to support military forces

Risk of Casualty panic is related to the distance between people and army

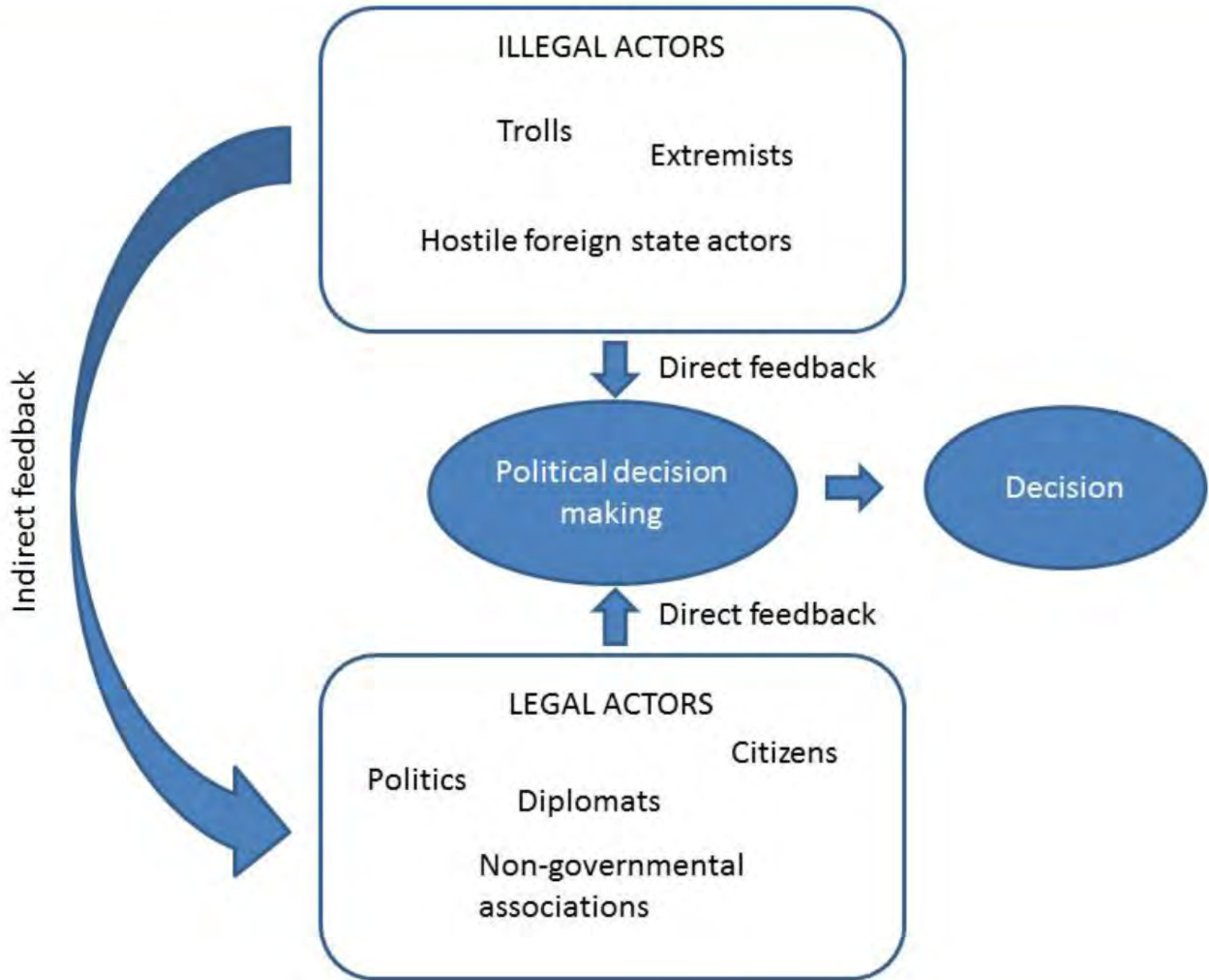
ts influence
d on civil
ause bigger risk
nd

Casualty panic, social media and decision making

- Social media is a way to disseminate moral panic
- Moral panic may compromise decision making

EXAMPLE FROM A LEGAL CHAIRMAN TO GET
CITIZENS TO MOVE FROM RESERVE
Public sector or non-profit sector
Reserve for legal representation
in legal work
The availability of non-profit services
Legal aid organizations
Legal aid organizations
Legal aid organizations
Legal aid organizations
Legal aid organizations
Legal aid organizations
Legal aid organizations

EXAMPLE FROM A LEGAL CAMPAING TO GET CITIZENS TO RESIGN FROM RESERVE

- Military service or non-military service
- Possibility to resign from reserve after military service

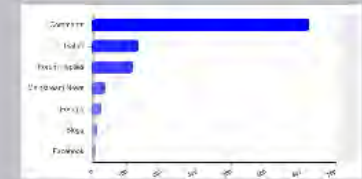
The association of conscientious objectors
(aseistakieltäytyjien liitto)

Legal association that provides information and support to those who wish to serve in non-military service

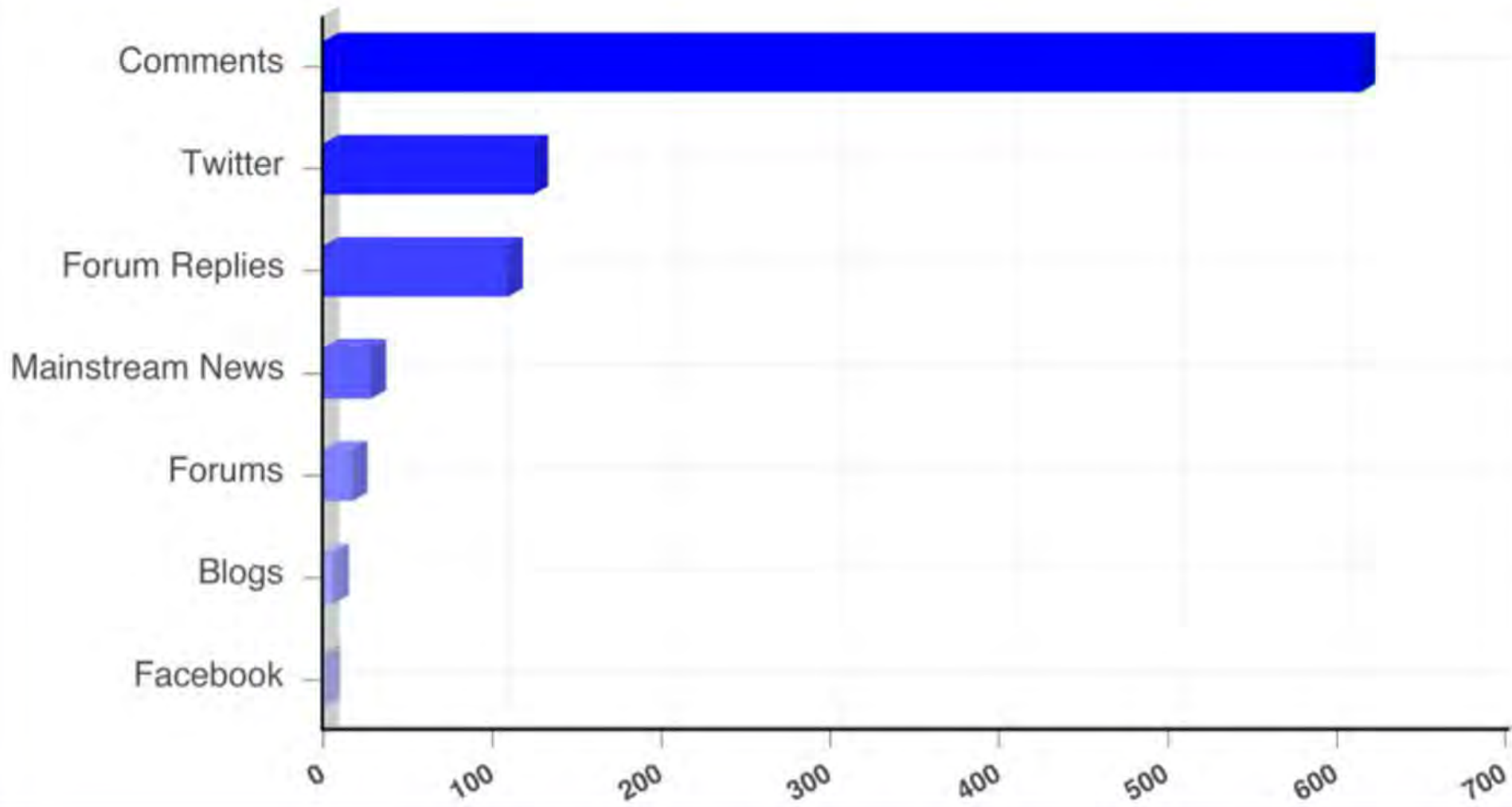
www.eroa-armeijasta.fi

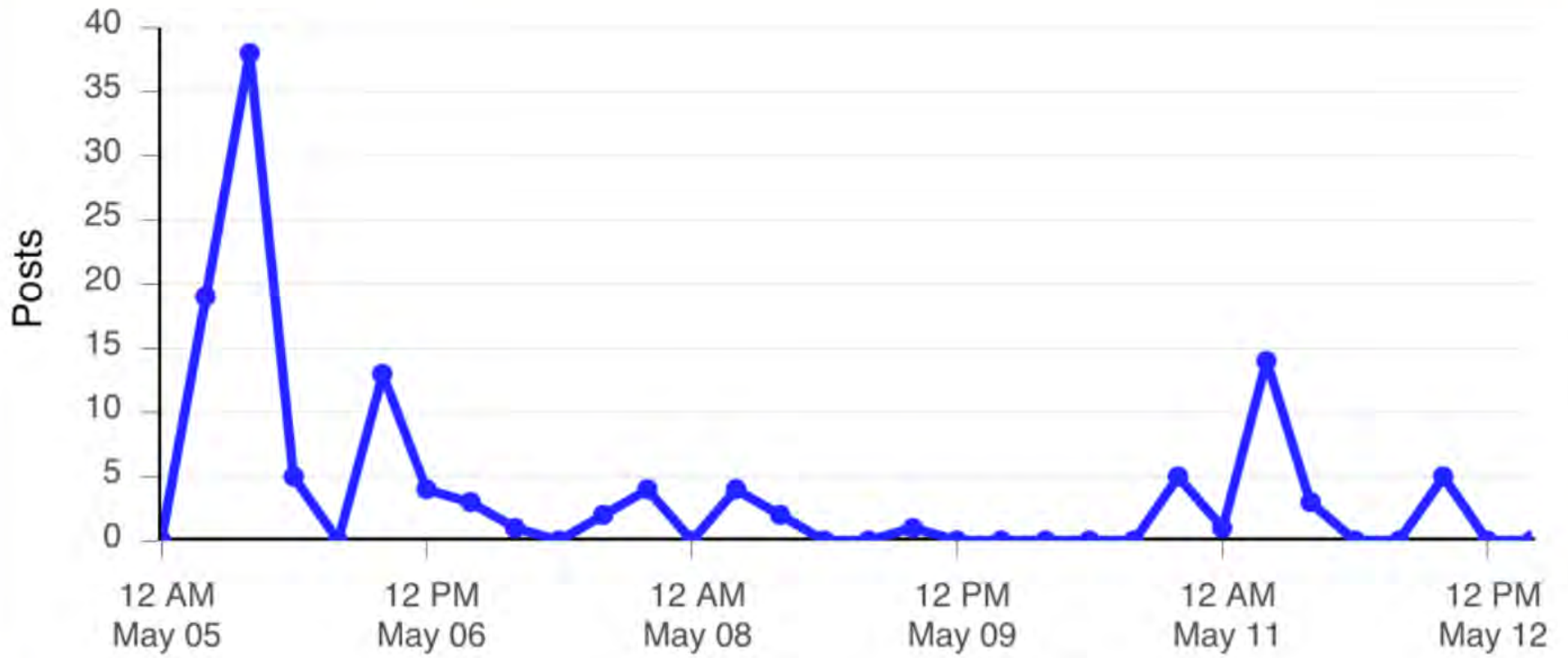
[#eroaarmejasta](https://twitter.com/eroaarmejasta)

[@eroaarmejasta](https://www.instagram.com/eroaarmejasta)

yhteiskunnan asia edes
eivät puolustaa sodan
menoja tuhansia kävijöitä onko
mies reservistä aseistakieltäytyj...
maailman eroa perusti avasi hyvä
nato
saa
#eroarmeijasta sivuston sivusto tämän
tulee kaatui heti suomen
suomi eroa-armeijasta
armeijan kannattaa
armeijaan

CONCLUSIONS

- In modern conflicts influence operations focused on civil population may cause bigger risk than we understand

KEEP CALM, DON'T PANIC

...AND WHEN YOU DO PANIC,

IT`S OK

JUST DON`T DO IT IN SOCIAL MEDIA

THANK YOU!

The Change of Warfare: What is permanent, what has changed and what is still needed?

Dr. **Reuven Gal**, Col. (Res')

Israel

reuvgal@013.net

Presented at

Celebrative Seminar

Association of Military Sociology in Finland

8 March, 2016

Katajanokka Casino, Helsinki

FINLAND

Points of Discussion

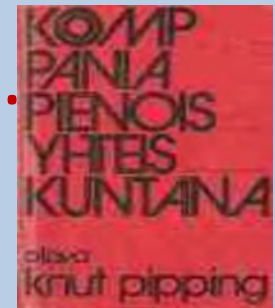
- What drives men in combat? -- Three factors.
- The Change of Warfare
- The Fourth drive is needed.
- What keeps a society functioning?
- National-Social RESILIENCE

A key Question:

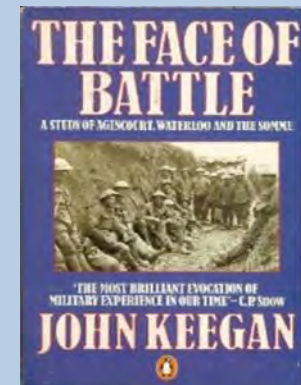
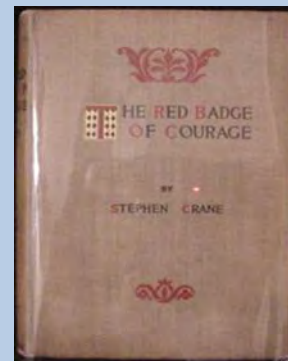
- What drives men in combat?

- Thousands of **books** have been written...

- From **Thucydides** and **Xenophon** -- to **Clausewitz** and **Knut Pipping**.

- Interestingly -- best descriptions, by **non-combatants**:

What drives men in combat?

- **Self preservation**
- **Unit cohesion**
- **Leadership**

“By **Self-Preservation** I do not refer to the instinct that makes us “fight or flight” in face of danger, because that instinct by itself would have caused most soldiers to simply run away or take cover with the first shot. What I mean by Self-Preservation is that once in combat, **the soldier will utilize whatever he had acquired throughout his training to be the one who’ll come out alive of that confrontation.**”

(R. Gal, 1987: “Combat Stress as an Opportunity: The Case of Heroism”)

The two faces of COHESION:

- **Bonding** - [*“I will sacrifice my life for my buddy -- because I know that he will sacrifice his life for me”*].
- **Shame** – [*“I will not be able to look at my friends’ faces if I’d fail them”*].

COHESION

“... because in the crisis of battle, the majority of men will not derive encouragement from the glories of the past, but will seek aid from their leaders and comrades of the present.”

(Field Marshal Montgomery, 1946)

The “Follow-Me” Leadership

“...commanders should not expose their men to any danger to which they are unwilling to expose themselves... In combat there is no better way of motivating your men to charge in the face of enemy fire than to lead the charge yourself with your men following behind.”

(R. Gal, The Israeli Soldier, 1986)

So, what drives men in combat?

- **Self preservation**
- **Unit cohesion**
- **Leadership**

Warfare through History

Transformations in the nature of warfare through history

- **Nature of Wars**
- **Nature of Battlefields**
- **Nature of Youth**

Transformations in the Nature of Wars:

- **Between Nations, Powers, “Blocks” →**
Between ethnic groups, Insurgency groups
etc.
- **All-out wars → Low-Intensity Conflicts (LIC), Hybrid warfare, Cyberwarfare and war against terrorism.**
- **National Forces → Peacekeeping Forces (UN, NATO, Multinational).**

Transformations in Nature of Battlefields

- **Electronic, Digital, Virtual, Technological...**
- **Instead of tanks and artillery → unmanned aerial vehicle (UAV), drones, unmanned aircraft system (UAS)**
- **No more Phalanges, Regiments, Cavalries...**
- **The growing importance of the System-Operators and Technicians – over Generals; of Field-scouts -- over Field Marshals...**

Transformations in the Nature of Modern Youth

- More Sophisticated...
- More Skeptical...
- More Democratic...
- More 'Global'... in short – *Y-sukupolvi*
- **Generation Y** or **Millennial Generation**
or (already **Generation Z, Post-Millennials...**)

What drives men in combat?

- Self preservation
- Unit cohesion
- Leadership

Are these enough?

We need a Fourth drive:

COMMITMENT

**“The relative strength of an individual’s
identification with and involvement in a
particular organization. (Steers, Mowday & Porter , 1981).”**

Commitment to the Military Profession

- Commitment is the *sine qua non* of effectiveness in volunteer military system. (Cotton, 1990).
- Commitment to the point of death... remains a distinguishing feature of the military. (Cotton, 1990).
- “Commitment is the unlimited liability clause of military members” (Hackett, 1979).

Commitment-Oriented Leadership

- **Influence** – not **formal authority**
- **Identification** – not **compliance**
- **Trust** – not **fear**
- **Inspiration** – not **replication**
- **Commitment** – not **obedience**
- In short -- **more TRANSFORMATIONAL, less TRANSACTIONAL LEADERSHIP.**

From the Individual -- to Society:

WHAT KEEPS A SOCIETY FUNCTIONING?

- A comparative analysis (between 1938-1945) between 5 nations that were defeated or annihilated (**Czechoslovakia, Poland, Norway, Belgium, France**);
- And 3 nations that survived and won (**Finland, United Kingdom, Soviet Union**) –
- The difference was in --

National/Social Resilience.

[Lewin, E. (2012). National Resilience during War. Lexington Books.

Resilience Definitions:

1. DHS' Definition

Resilience is the ability of systems, infrastructures, government, business, and citizenry to **resist, absorb, and recover from or adapt to** a severe crisis that may cause harm, destruction, or loss of national significance.

Resilience Definitions:

2. National/Society Resilience

The capacity of a society to **prepare itself**, to **contain** and effectively **manage** major national crises, to **react in accordance** with their severity and magnitude, and to **“bounce back”** expeditiously to an enhanced functioning.

Elran, M. “Israel’s Homeland Security Concept: From Civil Defense to National Resilience,” briefing presented to HSSAI, August 4, 2009.

Resilience Definitions:

3. Functional definitions

- A National/Social Resilience is defined as the **public readiness to face** a grand crisis, **without giving up** on national and strategic objectives.
- Demonstrated National-Resilience is defined as the ability of the **public to refrain** from imposing national **leaders** to make hasty or pre-matured **decisions** (e.g. either surrender to, or take radical measures against threats).

What is **not** included in these definitions?

- **Economic resilience** (GDP, State budget, unemployment rates etc.’).
- **Political resilience** (government stability, public support in leadership etc.’).
- **Military resilience.**

The Components of Resilience:

- **Charismatic National Leadership** (e.g. Mannerheim, Churchill, Stalin)
- **National Ethos** (Shared values, a sense of common mutual destiny, unified national identity)
- **Collective Fear** (a threat perception that the nation's fate is in danger of extinction)
- **War enthusiasm** (the willingness to fight; people's readiness to sustain any struggle)
- **Collective Hope and Optimism.**

CONCLUSION

- So –

What is permanent, what has changed and what is still needed?

- I believe –

Human being is permanent;

Warfare has changed;

and.... more research is still needed.

THANK YOU!

Kiitos!

THANK YOU !

Suomen Sotilassosiologinen Seura r.y.
Finlands Militärsociologiska Sällskap r.f.
Military Sociological Society of Finland (MISSOF)

Pakokauhu, paniikki ja taistelustressi - taistelun pysyvät haasteet

Suomen Sotilassosiologisen Seuran ja Suomen Sotilaspsykologisen seuran
seminaari 8.3.2016

www.sotilassosiologia.fi

#taistelustressi
#sotilassosiologia
#sotilassosiolog

Julkaisu 2 · 2016

www.sotilassosiologia.fi